

Автори-укладачі:

- *Т. В. Каменєва-Замараєва*, учитель-логопед ДНЗ № 54, м. Макіївка.
- *Л. В. Рудяк*, методист міського навчального-методичного центру, голова ПМПК, м. Макіївка.
- *Л. М. Тимошенко*, завідувача ДНЗ № 54, м. Макіївка.

Рецензенти:

- *Л. Л. Логвинова*, кандидат педагогічних наук, завідувача кафедрою логопедії Слов'янського державного педагогічного університету.
- *Н. П. Котенева*, учитель-логопед вищої категорії ДНЗ № 122, учитель-методист, «відмінник освіти України», м. Макіївка

Каменєва-Замараєва Т. В.

К18 Маленьким щебетунчикам. Логопедичні завдання для занять батьків з дітьми (4–5 років) / Т. В. Каменєва-Замараєва, Л. В. Рудяк, Л. М. Тимошенко. — 2-ге вид., випр. — Х. : Вид. група «Основа», 2018. — 128 с., табл. — (Серія «Розмовляємо правильно»).

ISBN 978-617-00-1305-7.

Посібник виконаний у формі робочого зошита для занять батьків із дітьми у співпраці з логопедом дошкільного навчального закладу. Містить різноманітні завдання, які допоможуть подолати мовленнєві вади і закріпити правильну звуковимову дітей.

Посібник призначений для відповідальних батьків, вихователів, учителів-логопедів, учителів-дефектологів, студентів ВНЗ відповідних спеціальностей.

УДК 376

Навчальне видання

Серія «Розмовляємо правильно»

КАМЕНЄВА-ЗАМАРАЄВА Тетяна Вікторівна
РУДЯК Людмила Вікторівна
ТИМОШЕНКО Людмила Миколаївна

**МАЛЕНЬКИМ ЩЕБЕТУНЧИКАМ. ЛОГОПЕДИЧНІ ЗАВДАННЯ
ДЛЯ ЗАНЯТЬ БАТЬКІВ З ДІТЬМИ (4–5 РОКІВ)**

Головний редактор *В. І. Садкіна*
Відповідальний за видання *Афанасенко Ю. М.*
Технічний редактор *Островський Є. С.*
Коректор *Журенко О. М.*

Підп. до друку 29.05.2012. Формат 84×108/16.
Папір газет. Друк офсет. Гарнітура Шкільна.
Ум. друк. арк. 16,00. Зам. №12-06/18-05

ТОВ «Видавнича група „Основа”»
61001 м. Харків, вул. Плеханівська, 66, тел. (057) 731-96-33;
e-mail: office@osnova.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5216 від 22.09.2016 р.

Надруковано у друкарні ТОВ «ТРИАДА-ПАК»
м. Харків, пров. Сімферопольський, 6. Тел. +38(057)703-12-21
www.triada-pack.com, email: sale@triada.kharkov.ua
ISO 9001:2015 № UA228351, FAMO TRIADA LLC (065445)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ВЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА БАТЬКАМ, ЯКІ МАЮТЬ ДІТЕЙ З МОВЛЕННЄВИМИ РОЗЛАДАМИ

1. Покажіть дитину лікарям-фахівцям (за рекомендаціями ПМПК).
2. Систематично й акуратно виконуйте з нею домашнє завдання.
3. Займайтеся щодня або через день у доброзичливій, ігровій формі.
4. Не примушуйте дитину виконувати домашнє завдання.
5. Не давайте на одному занятті більш ніж дві-три вправи.
6. Дотримуйтеся точності й поетапності виконання завдань.
7. Не пропонуйте на першому етапі для виконання складні завдання, поступово переходьте від простого до складного.
8. Використовуйте поставлені й закріплені звуки в повсякденному мовленні, формуючи в дитини навички самоконтролю.
9. Поступово ускладнюйте вимоги до мовлення дитини.
10. Навчайте її спостерігати, слухати, міркувати, чітко та зрозуміло висловлювати свої думки.
11. Разом з педагогами групи працюйте над розвитком рухів, виховуйте посидючість, самостійність у виконанні завдань.
12. Погоджуйте з учителем-логопедом і вихователями всю роботу з формування правильного мовлення.
13. Пам'ятайте, що терміни подолання мовленнєвих розладів залежать від ступеня складності дефекту, вікових та індивідуальних особливостей дитини, регулярності занять, зацікавленості й участі батьків у коригувальній роботі.
14. Вірте в сили своєї дитини, вірою й терпінням вселіть у неї впевненість у можливості виправлення розладів мовлення.

ТЕМА. ДИТЯЧИЙ САДОК

1 «Назвати працівників дитячого садка»

— Подумай і назви професії працівників дитячого садка.

2 «Хто що робить?»

- Що робить вихователь? (*Навчає, пояснює, допомагає, показує, піклується, читає тощо*)
- Що робить нянька? (*Миє, прибирає, протирає, допомагає та ін.*)
- Що робить кухар? (*Смажить, варить, миє, ріже, пече та ін.*)
- Що робить медична сестра?
- Що робить логопед?

3 «Один — багато»

— Я назву один предмет, а ти — багато (і навпаки).

- Кімната — кімнати.
- Спальня — спальні.
- Коридор — коридори.
- Роздягальня — роздягальні.
- Кабінет — кабінети.
- Майданчик — майданчики.
- Гра — ігри.

4 Вивчити вірш

Ой дитячий мій садок!
Справ багато у діток!
Рибок слід погодувати,
Квіточки попідливати,
Дім із кубиків зібрати,

Іграшки усі прибрати,
Встигнути помалювати,
Разом добре погуляти,
Пообідати, поспати,
Потім ще й потанцювати...

Хто чим грає?

5 Артикуляційна гімнастика

6 Додаток

ТЕМА. ІГРАШКИ

1 «Який предмет зайвий?»

— Назви зайвий предмет. Чому він зайвий?

- Машина, дзиґа, кубик, каструля.

ТЕМА. ДРУЖНА РОДИНА

1 «Як кого звать?»

— Вивчи свої ім'я, прізвище й по батькові.

Мене звать _____.

Вивчи ім'я, прізвище й по батькові своїх батьків.

Маму звать _____.

Тата звать _____.

2 «Чий(чия) ти?»

— Чий(чия) ти?

- Мама — (отже, ти чий? чия?) — мамин(а).
- Тато — татів(-ова).
- Бабуся — бабусин(-а).
- Дідусь — дідусів(-ева).
- Дядько — дядьків(-ова).
- Тітка — тітчин(-а).

3 «З ким я живу?» (прийменник «з»)

— З ким ти живеш удома?

- Я живу з мамою, татом.
- Я живу з мамою, татом, бабусяю, дідусем.
- Я живу з мамою, татом, сестрою, братом.

4 Намалюй «фотографію» своєї родини

7 Артикуляційна гімнастика

8 Додаток

ТЕМА. ЗИМОВІ ЗАБАВКИ

1 Вивчити

От так диво!
Сніговик загубив десь черевик.
Тупа босою ногою,
Топче стежку під вербою.

М. Томенко

2 «Розказати про зимові забавки»

- Розкажи про зимові забавки дітей. (Катаються на санчатах, лижах, ковзанах. Грають у сніжки, ліплять снігову бабу тощо).
- Що можна зліпити зі снігу й льоду взимку на вулиці? (Снігову бабу, фортецю, снігове місто, крижані фігури, ковзанку)

3 «Один — багато»

— Я назву один предмет, а ти — багато (і навпаки).

- Сніг — сніги.
- День — дні.
- Візерунок — візерунки.
- Сніжинка — сніжинки.
- Забавка — забавки.

4 «Що слід узяти взимку на прогулянку?»

— Вибери, назви й обведи колом предмети, що підходять для зимових розваг на вулиці.

ТЕМА. НОВИЙ РІК

1 Вивчити

За вікном сніжку багато,
Рік Новий іде до нас
І ялинку запашисту
Прикрашати нам вже час!

2 «Що з чого зроблено?»

- З чого зроблено кульку, якщо вона ватяна?
- З чого зроблено ялинку, якщо вона пластмасова?
- З чого зроблено шишку, якщо вона скляна?
- З чого зроблено сніжинку, якщо вона паперова?

3 Виправити помилки

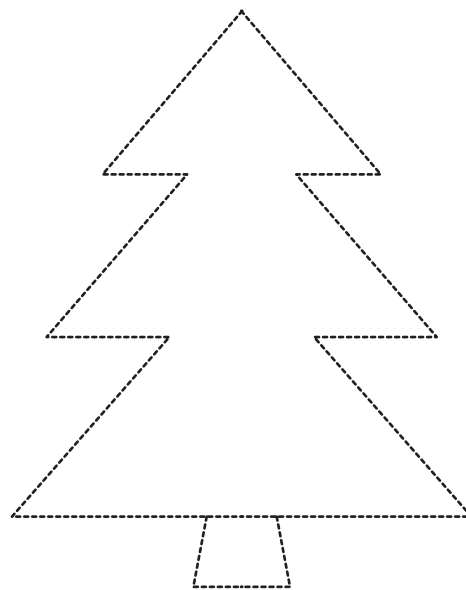
- Виправ помилки Незнайки.
- *Маска любить надягати Машу.*
- *Ялинка танцює біля Снігурки.*
- *Діти прикрасили іграшки ялинкою.*
- *Ялинка запалилася на лампочках.*
- *Дід Мороз приніс мішок у подарунках.*

4 «Новорічне свято»

— Обведи ялинку. Намалюй і розфарбуй новорічні прикраси.

5 Артикуляційна гімнастика

6 Додаток _____

ТЕМА. ОДЯГ І ВЗУТТЯ

1 «Закінчити слово»

Закінчи слова.

Футбол(ка), шап(ка), шу(ба), шта(ни), чобо(ти), череви(ки), чеш(ки), кап(ці), ке(ди), валян(ки), шап(ка), хуст(ка), пана(ма), косин(ка), бе(рет).

2 «Назвати предмети одним словом»

Як можна назвати одним словом ці предмети? Чому?

6 Артикуляційна гімнастика

7 Додаток

ТЕМА. ПРОФЕСІЇ ДОРΟΣЛИХ

1 «Розказати про професії батьків за планом»

- Як звать твою маму? (Ім'я, по батькові) _____
- Ким працює твоя мама? _____
- Чим займається твоя мама на роботі? _____
- Як звать твого тата? _____
- Ким працює твій тато? _____
- Чим займається твій тато на роботі? _____

2 «Хто що робить?»

— Хто що робить?

- Учитель — *учить (читати, писати, рахувати).*
- Пожежник — *гасить пожежу.*
- Будівельник — *будує й ремонтує будинки.*
- Фотограф — *фотографує.*
- Кухар — *готує їжу.*
- Перукар — *стриже.*
- Лікар — *лікує людей.*
- Водій — *керує автомобілем.*

3 «Кому що потрібно для роботи?»

— Кому що потрібно для роботи?

- Перукареві — *ножиці, гребінець, фен, бігуді...*
- Лікареві — *ліки, білий халат, градусник, шприци, бинти...*
- Учителеві — *книги, дошка, зошити...*
- Логопеду — *картинки, дзеркало, зонди, спирт, вата.*
- Продавцеві — *товари, терези, каса...*
- Водієві — *автомобіль...*

4 «Назвати за зразком»

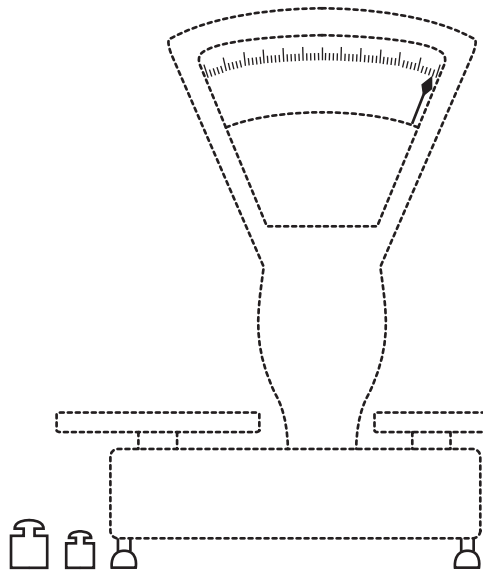
— Назви за зразком.

- Він художник, вона — художниця.
- Він учитель, вона — учителька.
- Він співак, вона — співачка.
- Він перекладач, вона — перекладачка.

5 «Обвести й розфарбувати»

— Обведи й розфарбуй терези й гирі.

Намалюй, що ти хочеш зважити на цих терезах.

6 Артикуляційна гімнастика

7 Додаток _____

ТЕМА. ТРАНСПОРТ

1 «Назвати предмети одним словом»

— Як можна назвати одним словом ці предмети? Чому?

- Літак, вертоліт, ракета.
- Електричка, потяг, тепловоз.
- Човен, корабель, катер.
- Трамвай, тролейбус, автобус.
- Автомобіль, автобус, вантажівка.

2 «Для чого використовують транспорт?»

— Розкажи, для чого використовують транспорт.

- «Швидка допомога» перевозить хворих.

• Літак _____

• Самоскид _____

• Корабель _____

• Автобус _____

3 «Назвати частини транспорту»

— Поглянь на іграшки та скажи, з яких частин складається транспорт.
Машина, трактор, літак, корабель.

4 «Який, яка, які?»

— Яким є предмет, якщо він зроблений...

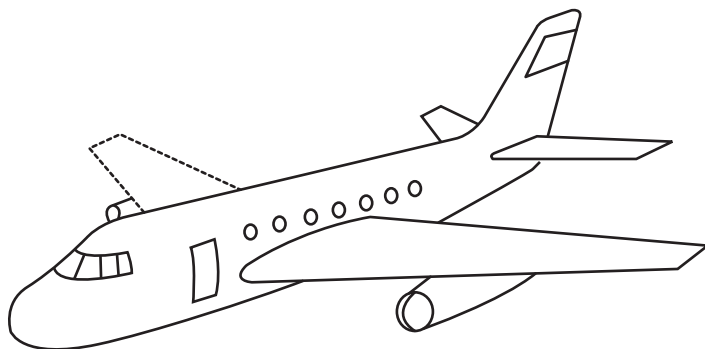
- Колесо з гуми — гумове.
- Кабіна з метала — металева.
- Кермо з пластмаси — пластмасове.
- Сидіння зі шкіри — шкіряне.
- Кузов з дерева — дерев'яний.
- Фургон з брезенту — брезентовий.
- Рейки із заліза — залізні.
- Шибки зі скла — скляні.

5 «Домалювати»

— Домалюй те, чого не вистачає в літака. Розфарбуй малюнок.

6 Артикуляційна гімнастика

7 Додаток _____

- Зліт, злюся.
- Плід, плівка, пліт, плюс, плюш, плюшка, плюскати, пляж, пляшка, пляма, плямкати.
- Шльопати, шлюпка, шлях
- Вліво, влітку, ловлю.

4 Вимовляй словосполучення та речення

Ліпити коржик. Леопард у лісі. Лісничий у лісопарку. Лекція про лікування. Легка лямка. Льова — льотчик. Лід у Льоші. Люсіна стрічка. Улюблені лютики. Улюбленець Люби. Люстра в люксі. Милуватися люцерною. Лінивий людожер. Олімпійські медалі. Алініни сандалі. Міліція на вулиці. Прізвище ювеліра. Міліціонер-регулювальник. Галети на столі. Валянки до коліна. У візку лялька. Валя в телятнику. Галя — чистюля. Козуля на галявині. У Валі біляш. Політ літака. Оленка на пелюшці. Переліт на вертольоті. В Альоші теля. Наліт на колесах. Маленькі сандалі. Розпечене залізо. Залізні жалюзі. Лісова поляна. Валини валянки. Лінивий тюлень. Липкий льодяник. Пелюстка лілії. Літня коляска. Ювілей колективу. Політ на літаку. Польові лютики. Залізти на ходулі. Пиляти поліно. Ліве коліно. Кількість солі. Лінивий телепень. Звивиста лінія.

Коля ліпить тюленя. Ліда любить лимонне желе. Над полями літає вертоліт. Дівчата на галявині збирали лютики. Ліза й Олексій гуляють липовою алеєю. Люба поливає люпин з лійки. У Льови квіток на літак. Дачники відпочивали на лісовій галявині. Настає лютий. Дорогий автомобіль. Накинути шаль. Натиснути на педаль. Сталеві кільця. Маленький ельф. Гольфи Мальвіни. Хворе коліно. Пилок тюльпана. Стрілянина біля ганку. Альбом на стільчику. Скульптура дельфіна. Часточка апельсина. Пальма біля павільйона. Будівельний дріль. Пельмені в бульйоні. Телевізійний пульти. Модель літака. Документальний фільм. Пульс хворого. Щупальця кальмара. Стильне пальто. Постільна білизна. Сталева шпилька. Мозолі на пальцях. Завели будильник. Пиляти напилником. Улюблена тільняшка. Залізний обеліск. Пелюстки лілії. Пляма на пальті. Блюдце на столі. Плівка у шухляді. У склянці кисіль. Блюда з квасолі. Більша галявина.

Навесні танули бурульки. В Алісі стильне пальто. У кальмара гнучкі щупальця. У павільйон викликали склярів. Діти пили кисіль. В Олі мозоль на пальці. На гулянні велика кількість людей. У понеділок поміняють постільну білизну. Люда любить малювати олівцями. Ліна дала Лізі свою ляльку Уляну. На галявину вийшли незнайомі люди. Мама дає Льоні льодяники від кашлю. У Бельгії живуть бельгійці. Клімат на нашій планеті дуже різний. На початку літа люди бліді, незасмагли. Гліб оглянув яблуні, сливи, зарості обліпихи. Голуби не бояться людей і клюють зерно прямо з долоні. Коли Ліна загубила ключ, слюсар швидко змайстрував новий. Люба впустила шпильку. Уляна знайшла у шухляді альбом. Люда в альбомі намалювала лілії. Мисливець полював на соболя. У клітці була зозуля. Льотчик оглянув свій літак. Діти залюбки їли льодяники. Віталій провів літо у лісі. Льодохід ламав лід. Наталія приготувала солянку. Емілія лягла у ліжку. Лідія доглядала плющ. На галявині лісу бігала косуля. Джміль літав навколо лілії. Щиголь клював насіння. На ділянці була велика калюжа. Гліб одягнув пальто.

AP — OP — UP — IP
IP — EP — ЮP — ЯP

ADP — UDP — IDP — EDP
ITP — ЮTP — ETP — ЯTP

2 Вимовляй слова

Слова з прямими складами

- Рама, рана, радіо, ранець, гора, дітвора, кора, баран, мурашки, буран, тура, жирафа, ракета, піраміда, гітара, барабан, парашут, карась, хмара.
- Рот, Рома, робот, ромб, мороз, ворона, народ, дорога, нора, корова, сорока, горох, смородина, сорочка, огірок, російська, робота, робітник, розетка, ромашка, рожевий, горобець, борода, город, поросля, жайворонок, морозиво, короп.
- Риба, ринок, рись, рити, ринва, рижики, рисак, рис, корито, перина, старий, Марина, коричневий; рибалка, рихлити, бурий, похмурий, фабрика, чотирикутник, кури.
- Русь, руки, кукурудза, кенгуру, м'ясорубка, рукав, рубанок, рука, рукавиця, рукомийник, рушник, перукар, парубок.
- Редька, рейка, ревінь, черемха, терези, черешня, вареники, сережки, береза, редиска, ремінь, резеда, черевики, дерево, черепаха, перець, перечниця, перехід,

Слова із зворотними складами

- Бар, тарган, дар, пар, удар, буквар, санітар, самовар, кухар, комар, омар, паркан, загар, шахтар, картина, карта, марка, парта, фартух, картон, каркати, гармонь, барс, старт, Марс, бард, парк, шарф, шкарпетки, картуз, карниз, артист, чарка, сарна, гарбуз.
- Сквер, піонер, бобер, пенсіонер, шофер, катер, боксер, вітер, суфлер, катер, монтер, кермо, зерна, майстер, тостер фантазер, персик, Герда, перші, серце, термос, черговий, терка, третій, верба, ферма, герб, серп, конверт, серветка, перстень, сервіз, сервант, нерпа.
- Актор, хор, помідор, цукор, дозор, мотор, мухомор, орден, норка, норма, форма, гордий, згорток, порт, горн, торт, горб, спорт, ворс, борт, акорд, морс, корм, корт, шторм, черногуз, морква, чорниця, чорний, морж.
- Тур, шнур, снігур, сумбур, абажур, шампур, каламбур, тамбур, трубадур, Мурка, бурка, турки, тужурка, бурхливий, ажурний, сумбурний, культурний, бурда, шnurки, штурмувати, курчата, турнік, курка, куртка, сурма.
- Тир, касир, сир, кумир, мундир, командир, фirkати, бирка, мирний, кирка, скирта.
- Інтер'єр.
- Двір, зефір, кефір, факір, дірка, гірка, кірка, вірний, гірський, спірний, вірно, зірка, п'ятірка, мірка, пірс, бір, цвіркун.
- Яр, ярмо, доярка.
- Юрко, юрта, дзюркіт, дзюркотливий, дзюркотіти.

Слова зі збігом приголосних

- Трава, трос, театр, трап, трійка, трамвай, труба, метр, страх, трубка, гострий, фетр, страус, строгий, троянда, Петро, вітри, струна, метри, літр, метро, струмись,

ВИДРА

Видра живе на суші. Але добре почувається у воді. Навіть вихід зі своєї нори видра влаштовує так, щоб відразу опинитися у воді.

Видра їсть рибу, добре плаває. І від ворогів вона рятується у воді: на суші видра незграбна, а у воді — спробуй її дожени!

АВТОМАТИЗАЦІЯ ЗВУКА Р´

1 Вимовляй склади

РЯ — РЕ — РІ — РЬО

РЮ — РІ — РЕ — РЮ

РІ — РЯ — РЮ — РЕ

2 Вимовляй слова

Слова з прямими складами

- Ряд, рябчик, зоря, моря, заряд, наряд, зарядка, порядок, Боря, Варя, буря, варять, парять.
- Рід, рів, рій, ріг, рік, різка, рідко, ріпка, ріпа, річка, різати, рідкісний, корівник, берізка, горіх, Марія, поріг, Андрійко, Марічка, період, куріпка, порічки, горіх, сухарі, носоріг, піскарі, пекарі, ліхтарі, пиріг, двері, вирій, звірі, теперішній, зорі, Григорій, акваріум, корінь, нутрія, пиріжки.
- Рюш, рюкзак, рюмсати, рюма, рюмса, вірю, бірюза, трюк, Варю, порю, горюю, урюк.
- Ряска, рядок, рясно, ряжанка, рябчик, рядно, прямо, пряжа, грядка, моряк, прядка, хрящик, вітряк, буряк, порядок, зарядка, крякає, рясний, рясніти, буря, порядок, Боря, Рябло.

Слова зі збігом приголосних

- Кріп, крізь, кріт, крякати, крючок, крюк.
- Грім, грядка, грюкати, хрін, хрюкати.
- Прірва, прямо, брід, брязкати, в річці, врізати.
- Тріск, тріска, тріски, тріщить, трійка, трясогузка, тріщина, трясти, трюм, трюмо.
- Дрімати, дримота, дрізд, дріжджі, дрімучий, дріт, Андрій, дряпати, дрючок.
- Стріха, стрімко, настрій.
- Хрін.

3 Вимовляй словосполучення та речення

Варена ріпа. Різьблені двері. Ряба курка. Середина ріки. Корячкувате дерево. Цікава історія. Корінь валеріани. Рідкісний звір. Горілі сухарі. Різана редиска. Різкий рельєф. Гарячі ліхтарі. Цікава реакція. Смажені горіхи. Заміряти двері.

Парена ріпа дуже м'яка. Рита смажить корюшку. Марина малює гілку горобини. Римма купує рис і ряжанку. Ірина ріже резеду для букета. У дворі цвіте бузок. На малюнку рябчик. В Ігоря новий ремінь і рюкзак. На горизонті зійшла зоря. Хлопці вирішили зробити зарядку. Варі дали гарячий суп з рисом. На морі лютувала буря, і моряки зійшли на берег. Сергій навів порядок на клумбі.

Тхір — хижий звір. Шпак на дереві чистить пір'я. Тиха річка заростає ряскою. За парканом ростуть горіх і груша. У твоєму рюкзаку завжди повинен бути порядок. Надворі гроза, рясний дощ ллє як з відра. Я варю буряк і моркву для моєї канарки Дусі. Моряк і в бурю, і в шторм сміливо веде корабель. На грядці ростуть кріп і петрушка. На озері крякають качки. У дворі кричать горобці та ворони. Андрій сам прасує сорочку. Тепер рідко бувають узимку тріскучі морози. У сильні морози тріщить лід на річці. Прямо серед двору Катруся грюкає порожніми відрами. Коні брязкають вуздечками у широкому степу.

4 Вимовляй чистомовки

Рі, рі, рі — ми купили сухарі.

Рі, рі, рі — запалюють ліхтарі.

Рі, рі, рі — купуйте букварі.

Рі, рі, рі — уклали ми парі.

Рі, рі, рі — що ти бачиш угорі?

Рі, рі, рі — літери у букварі.

Рі, рі, рі — стоять берези на горі.

Рі, рі, рі — багато снігу на дворі.

Рі, рі, рі — їжачок спить у своїй норі.

Рю, рю, рю — дуже багато говорю.

Рю, рю, рю — полюбайся на зорю.

Рю, рю, рю — бачу ясну зорю.

Рю, рю, рю — я сама обід зварю.

Ря, ря, ря — небо синє, як моря.

Ря, ря, ря — світить яскрава зоря.

Ря, ря, ря — ідуть два богатиря.

Ря, ря, ря — піднімаємо якоря.

Ря, ря, ря — мені пошиють костюм царя.

Ря, ря, ря — червоний день календаря.

Ері, ері, ері — полагодили двері.

Ріх, ріх, ріх — смачний горіх.

Ріг, ріг, ріг — походжає носоріг.

Ряк, ряк, ряк — військовий моряк.

Ряк, ряк, ряк — на горі вітряк.

Ряк, ряк, ряк — столовий буряк.

Рюк, рюк, рюк — смачний урюк.

5 Вимовляй прислів'я та приказки

- Від гніву старієш, від сміху — молодієш.
- Все можна купити, крім здоров'я.
- Гарний настрій — запорука здоров'я.
- Заздрість і ревності вкорочують життя.
- Краще дихати свіжим повітрям, ніж пити ліки.
- Чисте повітря — ворог хвороб.

6 Прослухай розповідь і перекажи

БЕРІЗКА

Біля дороги росла берізка. Стовбур у неї рівненький. Гілки у неї тоненькі. Листячко на дереві дрібненьке. Берізка завжди чудова.